

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทอรรถกถา เรื่อง “เมืองซากงราว” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทอรรถกถา
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้ชีวิตทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตาราง 1 มาตรฐาน ส 4.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	1. นับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ	- ความหมายและช่วงเวลาของทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- การใช้ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษเพื่อทำความเข้าใจช่วงเวลาที่ยปรากฏในเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์
ป.4	2. อธิบายยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติโดยสังเขป	- เกณฑ์การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ ที่แบ่งเป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ - ยุคสมัยที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย เช่น สมัยก่อนสุโขทัย สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์
ป.4	3. แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น	- ประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แบ่งเป็นหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง - ตัวอย่างหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่นของตน - เกณฑ์การจำแนกหลักฐานที่พบในท้องถิ่นเป็นหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรองอย่างง่าย ๆ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตาราง 2 มาตรฐาน ส 4.2

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	1. อธิบายการตั้งหลักและ พัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อน ประวัติศาสตร์และยุค ประวัติศาสตร์โดยสังเขป	- พัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และ ยุคประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยสังเขป - หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงการตั้งหลัก แหล่งของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุค ประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยเฉพาะ ที่สามารถก่อตั้งเป็นอาณาจักรโบราณได้ โดยสังเขป
	2. ยกตัวอย่างหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่น ที่แสดงพัฒนาการของ มนุษยชาติในดินแดนไทย	- หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่น ที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดน ไทยโดยสังเขป

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก
ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตาราง 3 มาตรฐาน ส 4.3

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	1. อธิบายพัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัยโดยสังเขป	- การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป - พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยทางด้าน การเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจโดยสังเขป
ป.4	2. บอกประวัติและผลงานของ บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย	- ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย เช่น พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหง มหาราช พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไทย) โดยสังเขป
ป.4	3. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญ สมัยสุโขทัยที่น่าภาคภูมิใจและ ควรค่าแก่การอนุรักษ์	- ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย ศิลปกรรมสุโขทัยที่ทำให้สุโขทัยได้รับการยกย่อง เป็นมรดกไทย - คุณค่าของภูมิปัญญาไทยที่สืบต่อถึงปัจจุบัน ที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมจัดอยู่ในประเภทของหนังสือเสริมประสบการณ์เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาออกเหนือไปจากแบบเรียนที่ใช้กันตามสถานศึกษา โดยผู้เรียนสามารถนำมาศึกษาด้วยตนเองได้ ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

จินตนา ไบกาชฎี (2534, หน้า 19) กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับนักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล

ชูลีพร ประยูรโต (2538, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการศึกษาด้วยตนเอง เพิ่มเติมจากหนังสือ แบบเรียน มีรายละเอียดเฉพาะเรื่องและผู้เขียนจะใช้วิธีเขียนให้น่าสนใจ หนังสืออ่านเพิ่มเติมส่วนมากจะมีภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ซึ่งจะมีทั้งเป็นแบบภาพถ่าย ภาพวาด และแผนภูมิ เป็นต้น

บุษราคัม ศรีจันทร์ (2541, หน้า 31) ได้อธิบายความหมายว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม คือหนังสือที่มีเนื้อหาเพิ่มเติมไปจากหนังสือเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล มีวิธีการเสนอเรื่องหรือการเขียนน่าอ่าน สนุกเข้มข้น แฝงคติ และสร้างความสนใจของเด็ก

สุวิมล เหลือสมัย (2542, หน้า 40) ได้อธิบายความหมายว่า เป็นหนังสือที่มีสาระอ้างอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล

สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 73) ได้ให้ความหมายว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึงหนังสือที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตร เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่าน เพื่อการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง นอกเหนือจากแบบเรียนตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคลโดยมีรายละเอียดเฉพาะเรื่องแฝงคติมีภาพประกอบเพื่อดึงดูด ความสนใจและช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความสำคัญสำหรับเด็กมาก เพราะเป็นการหล่อหลอมให้เด็กเป็นคนดี ช่วยเสริมสร้างสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความมีระเบียบวินัย ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อความคิดสร้างสรรค์สังคมและความเจริญของประเทศ หนังสือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดด้านความรู้สู่เด็ก บันลือ พุกกะวัน (2545, หน้า 6) ได้ให้ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กสามารถเพิ่มทักษะการอ่านได้ดี เพราะเด็กได้มีโอกาสอ่านคำซ้ำ ช่วยให้เกิดความแม่นยำในการจำรูปคำได้ดี เพราะการจำรูปคำ ได้เป็นเครื่องมืออย่างสำคัญในการอ่านในชีวิตประจำวัน

2. การซ้ำคำในลักษณะที่แปลกแตกต่างไปจากเดิม ย่อมขยายประสบการณ์ในการเข้าใจความหมายของคำได้กว้างขวางยิ่งขึ้น คำอ่านจะซ้ำคำในลักษณะ เช่น เพิ่มคำสองหรือสามพยางค์ และอาจทำให้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านได้ดี

3. นอกจากจะได้ภาษาดีแล้วยังมีภาพช่วยในการที่จะให้เด็กได้เข้าใจเรื่องราวแต่ละบทแต่ละตอน กับทั้งความเป็นเหตุเป็นผลอย่างสืบเนื่องอีกด้วย

4. การที่ฝึกอ่านเอง ทำความเข้าใจภาพเอง ดีกว่าการเรียนรู้ที่ต้องมีผู้บอก ผู้ฝึกหรือผู้บังคับให้อ่านและเป็นทางหนึ่งที่เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน

จะเห็นได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขวาง ฉลาดรอบรู้ เสริมสร้างจินตนาการ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญต่อการฝึกทักษะการอ่านในใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะแบบเรียนบางวิชาไม่อาจสนองตอบความต้องการในด้านความเข้าใจ ความหมายของเรื่องบางเรื่องได้กว้างขวางพอ รวมทั้งขยายประสบการณ์ได้มาก หนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยย้าในการใช้คำ ลักษณะประโยค ความหมายของคำศัพท์ได้ดี ชั้นเรียนที่ใช้ วิธีสอน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่าน และนำสิ่งที่นักเรียนอ่านมาสนทนากันในชั้นเรียนจะประสบผลสำเร็จในการเรียนมากที่สุด

หนังสืออ่านเพิ่มเติม จึงเป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระหลากหลาย แต่เนื้อหาสาระนั้นมุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดความเจริญอกงามทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและสามารถนำเอาเรื่องราวต่างๆ เช่น ตำนานท้องถิ่นวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาเรียบเรียงจัดทำเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง เพื่อเป็นสื่อกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจในการอ่านและแสวง

หาความรู้จากการอ่านโดยมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสภาพสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ใกล้ตัวเด็ก เป็นการปลูกจิตสำนึกให้รู้สึกรักและเห็นคุณค่า ความสำคัญการปฏิบัติตนเป็นคนดี

ลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นการเขียนเพื่อต้องการจับเนื้อหาเฉพาะประเด็นหนึ่งแล้วทำให้แตกออกเป็นเรื่องราว โดยได้เน้นที่ความสนุกสนานและมุ่งส่งเสริมให้ผู้อ่านได้เกิดทักษะการอ่าน ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ประเด็นที่นำมาเขียนส่วนใหญ่จะเป็นคุณธรรมต่างๆ ที่หลักสูตรต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็กหรือจุดเน้นในเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งประเด็นที่นำมาแต่งนี้ ใน 1 เล่ม ควรมีประเด็นเดียว

ซึ่งในเรื่องนี้ กุศยา แสงเดช (2545, หน้า 10) ได้กล่าวถึงลักษณะต่างๆ ไปของหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง ดังนี้

1. มีภาพประกอบ หนังสือจะต้องมีภาพประกอบเนื้อหา โดยเฉพาะถ้าเป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็ก จะมีภาพทุกหน้า สีและขนาดของภาพจะต้องเหมาะสมกับวัยและจิตวิทยา
2. การเขียนตัวอักษร ลักษณะของตัวอักษร ต้องเป็นไปตามรูปแบบที่ถูกต้องและอ่านง่าย ขนาดและสีเหมาะสมกับวัยของเด็ก
3. ความยาวของเรื่อง ความยาวที่นิยมเขียนทั่วไปคือ 16 – 24 หน้า และในแต่ละหน้าไม่ควรมีข้อความมากนัก เพราะความสนใจของเด็กจะมีในระยะสั้นๆ ถ้ายาวเกินไปเด็กจะเบื่อ

นอกจากนี้ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527, หน้า 49) ยังได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง สรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหามีวัตถุประสงค์ชัดเจน เนื้อเรื่องชัดเจนไม่สับสน ยุ่งยาก ความยากง่ายให้เหมาะกับวัยเด็ก เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน ตัวละครแสดงความเคลื่อนไหว ใช้ตัวละครไม่มาก ให้ภาพดำเนินเรื่องแทน ไม่มีบทบรรยายมากเกินไป
2. รูปแบบการเขียนเนื้อหามีทั้งนิทาน นิยาย นิทานพื้นเมือง เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทละคร บันทึกเรื่อง ความเรียง ฯลฯ รวมทั้งฉันทลักษณ์ต่างๆ รูปแบบ จะมีเรื่องราว (Plot) อยู่ด้วย และใช้รูปแบบอย่างเหมาะสม กลมกลืน เข้าใจง่ายและรู้เรื่องเร็ว
3. รูปภาพเป็นสิ่งสำคัญ เด็กเล็กควรมีรูปภาพมากกว่าข้อความ รูปภาพอาจจะเป็นภาพการ์ตูน ภาพลายเส้น ภาพถ่าย หรือภาพวาดเหมือนจริง ภาพจะต้องเป็นภาพสีโดยเฉพาะเด็กเล็กๆ ภาพจะต้องชัดเจน ถูกต้อง ไม่เลอะเลือน
4. ภาษาและสำนวน ใช้ภาษาอย่างง่ายๆ ประโยคสั้นๆ คำซ้ำเพื่อช่วยในการเรียนภาษา ภาษาที่เหมาะสมกับวัย เป็นภาษาพูดที่ถูกต้องตามอักขรวิธีภาษาไทย ไม่ใช้ภาษาเขียน
5. ขนาดตัวอักษร ตัวโต ชัดเจน ไม่ใช้ตัวประดิษฐ์

6. รูปเล่ม ควรกะทัดรัด ไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป จำนวนและการจัดหน้า เด็กวัยเริ่มเรียนอนุบาล ควรมีจำนวนประมาณ 5-10 หน้า เด็กในระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) ควรมีจำนวนประมาณ 16-30 หน้า ส่วนเด็กในระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-ป.6) ควรมีจำนวนประมาณ 30-100 หน้า

นอกจากนั้นการจัดหน้าให้เหมาะกับรูปเล่ม (Layout) คือ มีความประณีต สมดุล ภาพรวมบนหน้ากระดาษหนังสือต้องเหมาะสมทั้งขนาดของภาพ ขนาดของตัวอักษร ตัวหนังสือและภาพต้องชัดเจน สอดคล้องกับวินัย รวดง่าย ที่ได้กล่าวถึงลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรองที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ (วินัย รวดง่าย, 2534, หน้า 12)

1. มีโครงเรื่องที่ตื่นเต้น สนุกสนาน น่าสนใจ
2. มีบทบรรยายที่เข้าใจง่ายเห็นภาพชัดเจน บทสนทนาช่วยให้อ่านสนุกคลิก นิสัย ตัวละครแต่ละตัวมากขึ้น
3. มีความสมจริง และมีเหตุผล
4. ภาพประกอบเรื่อง มีสีสันสดใส สวยงาม น่าสนใจ ชัดเจน

จะสังเกตเห็นได้ว่า ลักษณะที่ดีหนังสืออ่านเพิ่มเติมจะต้องเน้นรูปเล่ม เนื้อหา ภาษาและภาพประกอบที่สอดคล้องกับและเหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องเป็นเรื่องที่เด็กสนใจและเป็นความรู้ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ภูมิปัญญาในท้องถิ่น จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กสามารถเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สร้างนิสัยรักการอ่านและมีความรู้ ความเข้าใจในท้องถิ่นของตนเองอย่างถูกต้อง นำไปสู่การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น

ประเภทของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่ง ซึ่งช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใด เรื่องหนึ่งได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง อย่างเหมาะสมตามวัยของเด็ก ซึ่งในเรื่องนี้ กุศยา แสงเดช (2545, หน้า 7) ได้จัดแยกประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามลักษณะ ดังนี้

1. หนังสือภาพ (Picture Books) หนังสือชนิดนี้มีรูปภาพ เป็นส่วนอธิบายเรื่องเหมาะกับเด็กเล็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้ แต่เด็กสามารถอ่านเรื่องจากภาพได้ จะมีภาพชัดเจนถูกต้อง ความหมายของเนื้อเรื่องแจ่มชัด ภาพและเนื้อเรื่องมีความสำคัญเท่ากัน เนื้อเรื่องมักจะเป็นบันเทิงคดี

2. หนังสือนิทานภาพหรือหนังสือภาพประกอบเรื่อง (Picture Storybooks) หนังสือชนิดนี้จะมีตัวละคร แสดงบทบาทไปตามเนื้อเรื่อง โดยใช้ภาพประกอบ ซึ่งจะมีภาพประกอบเรื่องมากกว่าหนังสือภาพ

3. บทกลอนกล่อมเด็ก (Nursery Rhymes) เป็นบทกลอนที่ผูกคำให้สัมผัสคล้องจองกัน ไม่มีลักษณะบังคับซับซ้อน จะมี 3 หมวด คือ บทเห่เด็ก บทปลอบเด็กและบทเด็กเล่นโดยมากมักจะใช้คำที่อ่อนหวาน ไพเราะจับใจ

4. หนังสือสารคดีหรือความรู้ทั่วไป (Non-Fiction) เป็นหนังสือที่ให้ความรู้และข้อเท็จจริงแก่เด็ก มีเนื้อหาที่เป็นความรู้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์สำหรับตนเองได้ และสนองความสนใจในเฉพาะด้าน เช่น หนังสือประวัติศาสตร์ วรรณคดี การใช้ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การทดลองต่างๆ ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว

5. หนังสือการ์ตูน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา เป็นที่ชื่นชอบของเด็กทุกเพศทุกวัย หนังสือนิทานมีหลายประเภท เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ นิทานไม่รู้จบ นิทานตลกขบขัน นิทานอธิบายเหตุ นิทานปรัมปรา เทพนิยาย

6. หนังสือการ์ตูน การ์ตูนมีอิทธิพลต่อเด็ก เพราะสามารถให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ตื่นเต้น ติดตาม เข้าใจเรื่องได้ง่าย สามารถโน้มน้าวความสนใจเด็กได้ดีและโดยธรรมชาติเด็กชอบเลียนแบบจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว หนังสือการ์ตูนทำให้เด็กอ่านหนังสือแตกฉาน ได้แก่วรรณคดีสอนใจ และมีความรู้ในเรื่องต่างๆ

7. นวนิยายสำหรับเด็ก (Novels) เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ โดยใช้ตัวละครที่อาจเป็นเด็ก มีการสนทนาโต้ตอบกัน มีการกำหนดฉากและสิ่งแวดล้อมเพื่อแสดงอุปนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร มีการสอดแทรกความคิดเห็นโดยผ่านตัวละคร เช่น นวนิยายเกี่ยวกับชีวิตจริง นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ผจญภัย การสืบสวนและจินตนาการ

8. หนังสืออ้างอิงสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่ช่วยในการเรียนและการค้นคว้า ตลอดจนช่วยตอบคำถามที่เด็กอยากรู้ เรื่องที่นำเสนอต้องเชื่อถือได้ การเรียบเรียงเนื้อหาสาระต่างๆ คำนึงถึงความสะดวกของเด็กเป็นสำคัญ เช่น มีการเรียงลำดับ มีดัชนีสำหรับค้นเรื่องต่างๆ อย่างละเอียดให้ความสะดวกในการค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในเล่มและจากเล่มอื่นที่เกี่ยวข้อง หนังสืออ้างอิงสำหรับเด็กมีหลายประเภท เช่น พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติ หนังสือที่ให้ความรู้ทางภูมิศาสตร์

9. วารสารและหนังสือพิมพ์ เด็กควรได้มีโอกาสอ่านวารสารและหนังสือพิมพ์ เพื่อจะได้ทราบเหตุการณ์ ความเป็นไปของโลก

จิตวิทยากับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

จิตวิทยาเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของเด็ก การศึกษาจิตวิทยาของเด็กแต่ละวัยเกี่ยวกับการอ่านหนังสือจะช่วยให้สามารถสนองความต้องการเรียนรู้ของเด็กได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้ วิริยะ สิริสิงห (2537, หน้า 24) ได้กล่าวถึง จิตวิทยาของเด็กเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ ดังนี้

1. เด็กอายุ 1-3 ปี ชอบอ่านเรื่องสั้นๆ โครงเรื่องง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ไม่ซับซ้อน ไม่ยุ่งยากมากนัก มีตัวละครไม่เกิน 2 – 3 ตัว
2. เด็กอายุ 4 – 5 ปี ชอบนิทาน ชอบฟังนิทานห่ก่ล่อม ชอบนิทานเกี่ยวกับสัตว์ เรื่องไม่สั้นไม่ยาวนัก อ่านเข้าใจง่าย
3. เด็กอายุ 5 – 6 ปี จะสนใจภาพ ชอบเทพนิยาย นิทานพื้นบ้าน เรื่องง่ายๆ อ่านแล้วเข้าใจด้วยตนเอง
4. เด็กอายุ 8 – 10 ปี ชอบสารคดี นวนิยาย เรื่องที่มีเนื้อหาสาระ เรื่องวิทยาศาสตร์ เครื่องยนต์กลไก เรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลสำคัญตอบเป็นเด็กๆ และชอบอ่านเรื่องที่เป็นภาษาพูด
5. เด็กอายุ 11 – 16 ปี ชอบอ่านเรื่องราว เรื่องที่มีเนื้อหาสาระมากกว่ารูปภาพต้องการให้ตนเองเป็นตัวละครในเรื่อง ชอบอ่านเรื่องสมจริงมากกว่าเรื่องประเภเทพนิยาย

จินตนา ไบกาซุยี่ (2542, หน้า 20 – 28) กล่าวว่า จิตวิทยาในการอ่านของเด็กหรือความสนใจในการอ่านของเด็กในวัยต่างๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นในการเขียนเรื่องที่เด็กอ่านไม่ว่าจะเป็นหนังสือภาพ หนังสือเรื่องหรือหนังสือการ์ตูน ล้วนมีผู้อ่านเป็นเด็กทั้งนั้นนอกจากนี้ความสนใจในการอ่านของเด็กที่อยู่ต่างวัยกันยังแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นผู้จัดทำหนังสือเหล่านี้ต้องรู้ความต้องการอ่านของเด็กในแต่ละวัย ความสามารถในการอ่านหนังสือของเด็กตามวัย และการใช้ภาษาของเด็ก ตลอดจน ความสั้นยาวของเรื่อง การดำเนินเรื่องที่ยากหรือซับซ้อน อุปนิสัยของตัวละครเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อ่าน เพื่อจะผลิตหนังสือได้ตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน ความสนใจในการอ่านของเด็ก มีดังนี้

1. เด็กวัยเริ่มเรียน (2 – 3) เด็กวัยนี้ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่สามารถดูภาพและฟังเรื่องราวได้ มีความสนใจในตนเองและเด็กในวัยเดียวกัน ชอบฟังคำคล้องจอง ความสามารถในการอ่านจะเริ่มอ่านเป็นคำและเริ่มจำคำใหม่ๆ ชอบดูสีโดยเฉพาะสีสดๆ ชอบสัตว์ รู้จักภาษาสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ที่ตนเลี้ยง ชอบดูรูปหรือฟังเรื่องที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมของตนเอง เช่น เด็กอยู่ใกล้น้ำ ชอบดูภาพเรือ เด็กชอบทชอบดูภาพวัว เป็นต้น ดังนั้น เด็กวัยนี้ชอบบทกล่อมเด็ก ดอกสร้อยสุภาษิต นิทาน นิทานคำกลอน ปริศนาคำกลอน เรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสัตว์ที่พูดได้ คิดและทำเหมือนมนุษย์ สังคมของสัตว์ที่ตนคุ้นเคย การผจญภัยของสัตว์ต่างๆ การดำเนินชีวิตของครอบครัว เป็นต้น
2. เด็กประถมศึกษา แบ่งย่อยออกเป็นวัย ได้ดังนี้

2.1 วัย 6-7 ขวบ เด็กวัยนี้เริ่มอ่านหนังสือได้แล้ว เริ่มมีความคิดคำนึงมากขึ้นจินตนาการมากขึ้นชอบเรื่องเทพดา นางฟ้า นิทานนิยายต่างๆ ที่มีตัวละครและตัวละครร้าย อยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์ และต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รูปแบบการเขียนเนื้อเรื่องที่เหมาะสม ได้แก่ เรื่องประเภทนิทาน นิยายผจญภัย นิทานพื้นบ้านต่างๆ เรื่องแต่งใหม่ที่มีตัวละครไม่มาก แต่ในบทเคลื่อนไหว ดำเนินเรื่องรวดเร็ว ไม่มีบทบรรยายมาก นิทานคำกลอนง่ายๆ นิทานสั้นๆ เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งรอบตัวเด็ก เรื่องชีวิตประจำวันที่ยาวสนุกๆ เรื่องเกี่ยวกับของเล่น/เครื่องดนตรีกลไก เรื่องอวกาศ เรื่องดนตรี หรือเครื่องดนตรีง่ายๆ นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่สร้างจินตนาการ เช่น นิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องมหัศจรรย์ เรื่องฝันเฟื่อง เรื่องการใช้ของวิเศษ เรื่องตื่นเต้นและเร้าใจ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความลึกลับของวิญญาณหรือเรื่องผีและเรื่องตลกขำขัน

2.2 วัย 8 – 9 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้มากขึ้น ชอบอ่านนิทาน นิยาย เช่น นิทานพื้นเมือง นิทานตำนานและนิทานที่แต่งใหม่ ซึ่งมีเนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน เนื้อเรื่องมีความซับซ้อนขึ้นบ้าง มีตัวละครเอก นางเอก ตัวผู้ร้ายและตัวเทพดามาโปรด (ผู้ที่ทำให้เรื่องจบลงได้ดี) นอกจากนี้ยังสนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้นชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องราวของเด็กอื่นในวัยเดียวกัน อยากรู้ อยากเห็นมากขึ้น ระยะเวลาเด็กหญิงและเด็กชายเริ่มอ่านในสิ่งที่ตนเองสนใจซึ่งไม่เหมือนกัน เด็กหญิงอ่านเรื่องสนุกเกี่ยวกับนิยาย เทพนิยาย นางฟ้าเทพดา ชอบเรื่องสวยงามๆ ชอบการแต่งตัว การจัดบ้านและตกแต่งสิ่งต่างๆ เรื่องเกี่ยวกับตุ๊กตา เรื่องฝันเฟื่องทั้งหลาย ส่วนเด็กผู้ชายเริ่มชอบเรื่องผจญภัย เรื่องโลดโผน ตื่นเต้น ลึกลับ นิยายวิทยาศาสตร์ การเดินทางไปอวกาศ เครื่องยนต์กลไก เช่น รถยนต์ เครื่องบิน ข้อพิงระวังการเขียนให้เด็ก ในวัยนี้คือ ผู้อ่านมักจะเปรียบเทียบกับตัวละครที่แต่งขึ้น ผู้เขียนต้องระมัดระวังในการเขียนบุคลิกและอุปนิสัยของตัวละครให้ดี ต้องเข้าใจจิตใจของเด็ก มีเหตุผลในการเขียน มีรายละเอียดเท่าที่จำเป็น แม้ไม่มากแต่ให้ถูกต้อง ถ้ามีข้อผิดพลาดให้ผู้อ่านจับได้ จะหยุดอ่านและหมดความเชื่อถือทันที ในระยะนี้จึงควรสร้างตัวละครให้มีลักษณะโน้มน้าวจิตใจเด็กให้เกิดเจตคติที่ดี มีความเมตตากรุณา กล่าวหาญฝ่าฟันอุปสรรคและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยความอดทน มานะบากบั่น ไม่ย่อท้อ กล่าวผจญภัยเพื่อปราบศัตรู เอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ การกระทำแบบพระเอกซึ่งมีคุณธรรม มีความเป็นวีรบุรุษอยากเป็นดังเช่น พระเอก นางเอกบ้าง จึงต้องระมัดระวังในการสร้างวีรบุรุษ วีรสตรี ในเรื่องให้ดี

2.3 วัย 10 – 11 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือคล่อง มีความสนใจในการอ่านอย่างแท้จริงของตน คล้ายเด็กวัย 8 – 9 ขวบ แต่เนื้อเรื่องมีความละเอียดและซับซ้อนมากกว่า เด็กหญิงชอบเรื่องกระจุกกระจิมเรื่องตลกขบขัน นิทานนิยาย เรื่องชีวิตในครอบครัว ส่วนเด็กชายชอบเรื่อง

กีฬา เรื่องผจญภัย เรื่องเครื่องยนต์กลไกต่างๆ เรื่องส่งเสริมความเป็นวีรบุรุษหรือพระเอก ชอบเรื่องจริงที่เกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น เรื่องทำนองนิยายวิทยาศาสตร์ อวกาศ เรื่องด้านธรรมชาติศึกษา เรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก เช่น ทำของเล่น ปูกลต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เด็กวัยนี้มีความคิดรุนแรง เริ่มบูชาวีรบุรุษและวีรสตรีมากขึ้น เรื่องชีวประวัติบุคคลที่เน้นชีวิตในวัยเด็ก เรื่องการท่องเที่ยวไปตามประเทศต่างๆ ในเชิงผจญภัย วรรณคดีไทยประเภทร้อยกรองที่ถอดเป็นร้อยแก้วสำหรับอ่านง่ายๆ เพื่อให้เด็กอ่านเป็นตอนๆ หนังสือประเภทร้อยกรองที่ถอดเป็นร้อยแก้วแล้วนำมาย่อเรื่องเขียนทำเป็นการ์ตูนเรื่องได้ บางตอนอาจยกบทร้อยกรองที่ไพเราะมาประกอบจะทำให้เด็กซาบซึ้งในคำประพันธ์นอกเหนือจากได้รับความสนุกสนานด้วยนิทานชาดกหรือนิทานคติธรรม ตำนานที่มาแห่งคำคม คำสอนใจหรือนิทานคติธรรมตามความเชื่อถือในท้องถิ่น สามารถนำมาสร้างเป็นเรื่องได้ ทำนองนี้ในท้องถิ่นไทย มีมากมายสามารถนำมาดัดแปลงสร้างเป็นเรื่องและวาดภาพประกอบได้ทั้งสิ้น

2.4 เด็กวัยมัธยมศึกษาตอนต้น หรือวัยรุ่น (12 – 14 ขวบ) วัยนี้เป็นวัยที่เริ่มอย่างเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่นอย่างจริงจังเห็นได้ชัดเจนเมื่อเด็กอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงระยะเชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กและวัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อุนิสัยใจคอ ตลอดจนความสามารถชอบและความถนัดต่างๆ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นเห็นได้อย่างชัดเจนในระยะเวลาเด็กวัยนี้แสดงความเป็นตัวเองมากขึ้น เชื้อพียงเพื่อนและครูมากกว่าพ่อแม่ เริ่มเลือกและสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนเองพอใจ ชอบเข้ากลุ่มเพื่อนที่มีความพอใจในสิ่งเดียวกัน มีความสังเกตเพิ่มขึ้น ชอบทดลองด้วยตนเองเพื่อหาคำตอบให้กับความอยากรู้อยากเห็น บางครั้งกล้าทำแต่บางครั้งก็ไม่กล้าทำในทำนอง “กล้าๆ กลัวๆ” ในด้านความสนใจนั้น ในระยะนี้ทั้งสองเพศเริ่มแสดงความแตกต่างในสิ่งที่ไม่ชอบเหมือนกัน เด็กหญิงจะเข้ากลุ่มเพศเดียวกันที่มีอุปนิสัยและความชอบเหมือนกัน ในขณะที่เด็กจะเลือกเพื่อนชายที่ชอบกิจกรรมเหมือนกัน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527, หน้า 55) ได้กล่าวถึง ความสามารถและความสนใจในการอ่านของเด็กแตกต่างกัน เนื่องจากสาเหตุหลายประการ โดยสรุปไว้ ดังนี้

1. ด้านสติปัญญาเด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดจะอ่านหนังสือได้เร็วกว่า มีความสามารถในการเลือกอ่านหนังสือที่น่าสนใจกว่าเด็กในวัยเดียวกัน จะเข้าไปอ่านหนังสือของเด็กวัยถัดไปได้สบายมาก และมีความคิดรวบยอดได้ดีเร็วกว่าเด็กวัยเดียวกัน

2. เด็กอายุต่างกัน แม้เพียงปีเดียว ก็มีความสามารถในการอ่านต่างกัน

3. เพศของเด็ก เมื่อโตขึ้นเด็กชายสนใจหนังสือแตกต่างกับเด็กหญิง เด็กหญิงจะชอบเกี่ยวกับความงาม การแต่งกาย เด็กชายชอบการทดลอง ชอบวิทยาศาสตร์ เครื่องยนต์ กลไก การผจญภัย คณิตศาสตร์

4. ความถนัดตามธรรมชาติ เช่นเด็กเก่งคณิตศาสตร์ จะอ่านเรื่องคณิตศาสตร์ เก่งภาษา การแต่งกลอน จะชอบโคลงกลอน เด็กเก่งวิทยาศาสตร์ก็จะสนใจอ่านหนังสือประเภทวิทยาศาสตร์ การทดลอง เป็นต้น

5. สิ่งแวดล้อม ได้แก่

5.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ถ้าพ่อแม่ ผู้ปกครองสนับสนุนการอ่าน เลือกหนังสือและซื้อหนังสือให้เด็กบ่อยๆ พ่อแม่ชอบอ่านหนังสือ มีชั้นหนังสือให้เด็กเป็นส่วนตัวเด็กก็จะชอบอ่าน

5.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ถ้าโรงเรียน ครู บรรณารักษ์ ส่งเสริมการอ่าน มีหนังสือดีๆ มากๆ ในห้องสมุด เด็กก็จะได้อ่านหนังสือดีๆ และอ่านเก่ง

5.3 เพื่อนฝูง ถ้าเพื่อนชักชวนอ่านค้นคว้า เด็กก็จะพลอยอ่านเก่งด้วย

ขั้นตอนในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

จินตนา ไบกาซูยี (2534, หน้า 109-133) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างหนังสือเป็นงานละเอียด ต้องอาศัยความเข้าใจ ความรอบคอบ เพื่อให้ได้หนังสือตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้สร้างและผู้อ่าน เสนอแนะ ขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือสรุปได้ ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือจากตัวอย่างหนังสือที่ชนะการประกวดและแหล่งความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่หลากหลาย

2. เลือกเนื้อหาซึ่งอาจได้มาหลายทาง เช่น นำเรื่องมาจากคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรการเรียน นำมาจากสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น นำมาจากเรื่องจตุรรมที่ชาวโลกสนใจหรือได้จากความสนใจและความต้องการอ่านของเด็กวัยต่างๆ

3. เขียนโครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องจะครอบคลุมถึงจำนวนหน้า หัวข้อเรื่อง ความสั้นยาวของแต่ละหัวข้อเรื่อง นำสู่การจัดรูปเล่มและจัดวางหน้าให้เหมาะสมกับภาพประกอบควรจัดทำโครงเรื่องย่อๆ ให้เห็นชัดเจนทั้งเรื่องโดยที่การวางจุดมุ่งหมายหรือแก่นของเรื่อง แล้วจึงผูกติดเป็นโครงเรื่อง การวางโครงเรื่องเป็นการช่วยให้การเขียนดำเนินการไปในขอบเขตที่วางไว้ต้องมีหัวข้อรายละเอียดตามลำดับชั้น จากง่ายไปหายาก เนื้อเรื่องจะต้องสัมพันธ์กันตลอด ไม่ออกนอกขอบข่าย วกวน ซ้ำซาก ควรมีบทนำ บทสรุป มีคติเตือนใจ หลังจากเขียนโครงเรื่อง แล้วจึงเขียนเนื้อเรื่องง่ายๆ ของเรื่องที่จะแต่งขึ้นมา ซึ่งจะให้รายละเอียดมากกว่าโครงเรื่อง

4. การเขียนบทสคริปต์ (Script) เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากโครงเรื่องและเนื้อเรื่องย่อมาเขียนขั้นตอนของเนื้อเรื่องและรูป โดยการบอกว่าแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่ปก ใบบรองปก

หน้าปกใน จนถึงหน้าสุดท้าย การเขียนบทสคริปต์นี้จะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่มของหนังสือได้ว่าหนังสือเรื่องนี้แต่ละหน้าจะมีภาพอะไรบ้าง บรรยายอะไรบ้างและจำนวนหน้า

5. การทำดัมมี่ (Dummy) คือ การทำหนังสือจำลองของหนังสือที่จะทำขึ้นมาอาจจะเป็นเล่มเล็กๆ จากนั้นนำรายละเอียดจากบทสคริปต์ที่เขียนขึ้นมาเขียนและวาดรูปลงที่ดัมมี่ตั้งแต่ปกไปถึงหน้าสุดท้ายเป็นการทดลองทำก่อนพิมพ์เป็นรูปเล่ม เพื่อดูความเหมาะสม

6. การทำรูปเล่ม (Format) หมายถึง ลักษณะรูปร่างและขนาดกระดาษ ขนาด ตัวหนังสือ ตัวพิมพ์ ลักษณะขนาดรูปเล่มควรมีขนาดพอเหมาะหยิบถือได้สะดวกความหมายของหนังสือควรมีขนาดเหมาะสมกับอายุผู้อ่านซึ่งยึดความกะทัดรัดเปิดอ่านง่ายเป็นเกณฑ์ รูปร่างที่นิยมในการสร้างหนังสือ คือ

6.1 ขนาดเล็ก 13×18.5 ซม. หรือ 16 หน้ายก (แนวตั้งหรือแนวนอน)

6.2 ขนาดกลาง 14×21 ซม. หรือ 16 หน้ายก (แนวตั้งหรือแนวนอน)

6.3 ขนาดใหญ่ 18.5×26 ซม. หรือ 8 หน้ายก (แนวตั้งหรือแนวนอน)

7. การตั้งชื่อ ควรเป็นชื่อน่าสนใจ เร้าใจแปลกใหม่ รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กชอบใจ และเกิดภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจพิจารณาจากชื่อของเรื่อง จำนวนตัวละคร ชื่อสัตว์ เนื้อเรื่อง ชื่อ สถานที่หรือลักษณะรูปร่างหนังสือ

การจัดรูปเล่มหนังสือ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527, หน้า 12-21) ให้ความเห็นการจัดรูปเล่มว่าแบ่งเป็นส่วนต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะภายนอกทั่วไปของหนังสือ

1.1 ขนาด ขนาดของหนังสือสำหรับเด็กถือเอาตามความสะดวก ควรยึดหลักว่าเด็กสามารถหยิบถือ กางเปิดหนังสือได้สะดวกตามวัยของเด็กและควรเป็นหนังสือประเภทแนวตั้ง ปกแข็ง กะทัดรัด แบบแนวตั้ง

1.2 รูปเล่ม ส่วนมากมี 2 แบบ คือ แบบแนวตั้ง (Upright) และรูปเล่มแบบแนวนอน (Oblong) มีรูปร่างแปลกเข้ากับเนื้อหาภายใน เช่น เนื้อหาภายในเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระต่าย รูปเล่มจะมีลักษณะเป็นตัวกระต่าย

1.3 การเย็บเล่ม วัสดุที่ใช้ต้องทนทานและเย็บด้วยความประณีต

2. ส่วนต่างๆ ของเล่มหนังสือ

2.1 หน้าปก (Cover) ภาพควรสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง สีสันสะดุดตาบนปกมีชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบตัวโตชัดเจน ภาพดึงดูดความสนใจ ชักจูงให้อยากเปิดอ่าน บางเล่มอาจมีปกหุ้ม (Jacket) ลักษณะคล้ายปก เป็นปกอ่อนหรือปกแข็งก็ได้

2.2 ปกด้านหลัง (Back of cover) ส่วนหลังของปกส่วนใหญ่จะทิ้งว่าง โดยถ้ามีรายละเอียดเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการพิมพ์

2.3 ไบรอนปก (Half title page) คือ หน้าต่อจากปกมีเพียงชื่อเรื่อง ซึ่งพิมพ์ด้านบน

2.4 ด้านหลังของไบรอนปก (The back of half) ส่วนใหญ่เว้นว่างไว้หรืออาจจะใส่ชื่อชุดหนังสือเล่มอื่นๆ ที่ผู้แต่งเรื่องนี้เขียนไว้

2.5 ปกใน (Title page) มักอยู่ด้านขวามือ การจัดปกใน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.5.1 มีชื่อเรื่องและชื่อรอง

2.5.2 มีชื่อผู้แต่ง ผู้จัดทำ ผู้รวบรวม

2.5.3 เรื่องของการจัดพิมพ์

2.6 ปกรองใน (Copyright page หรือ Dedication) เป็นส่วนหลังของปกใน ซึ่งอาจใช้เป็นคำอุทิศหรือบุคคลที่อุทิศในการแต่ง

2.7 หน้าคำนำ หรือคำชี้แจง เป็นหน้าแสดงวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือ ประวัติความเป็นมาหรือคำชี้แจงการใช้หนังสือ

3. ส่วนเนื้อเรื่องและเนื้อในของเล่ม ส่วนที่ต้องพิจารณา ได้แก่

3.1 สีของตัวอักษรหนังสือส่วนมากมีพิมพ์ตัวอักษรลงบนพื้นสีขาว เพราะต้นทุนในการพิมพ์ต่ำกว่าการพิมพ์บนกระดาษสี สีของอักษรมักเป็นสีดำ ขนาดของตัวอักษร ผู้จัดทำควรพิจารณาเลือกใช้ตัวอักษรที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก ซึ่งในเด็กประถมศึกษาควรใช้ตัวอักษรขนาด 24 พอยต์ ควรพิมพ์ให้ชัดเจนไม่เลอะเลือน การวางหน้าหรือการจัดหน้า จัดภาพและคำบรรยายให้เหมาะสมสามารถจัดได้หลายวิธี ดังนี้

3.1.1 ภาพอยู่คนละหน้ากับคำบรรยาย จะอยู่ในลักษณะหน้าคู่ อาจอยู่ด้านขวามือ ตามความสนใจของคนที่ยังมองด้านขวาก่อนเสมอ เพื่อความสมดุลควรนำภาพไว้ด้านซ้ายมือ

3.1.2 ภาพวางไว้หน้าเดียวกับคำบรรยาย ทั้งด้านบนด้านล่างปะปนกันไป

3.1.3 ภาพและคำบรรยายอยู่หน้าเดียวกันวางไว้ทั้งด้านบน ด้านล่างและกระจายตามหน้ากระดาษตามที่วาง

3.1.4 ภาพและคำบรรยายกระจายติดต่อกันทั้งสองหน้าคู่ ทำให้มองเห็นชัดเจน ซึ่งมักเป็นภาพใหญ่ๆ แต่ต้องเย็บกระดาษกลางเล่ม ให้นำกระดาษติดกันอย่างเรียบร้อย แนบสนิท ภาพและคำบรรยายจะต่อเนื่องกันได้สนิท ดูแล้วเป็นภาพเดียวกัน

3.2 สี แบบและขนาดของภาพ ภาพมีความสำคัญพอๆ กับเนื้อเรื่อง เพราะภาพช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน ความกระฉับกระฉวย ความสวยงาม สีสวรรสมจริง เพราะจะทำให้เด็กเรียนรู้ไปด้วย ภาพมีทั้งภาพวาด เด็กระดับกลาง (6 – 10 ขวบ) หมายถึง เด็กระดับช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ตอนต้นชอบภาพสีธรรมชาติ ควรพิจารณาภาพให้เหมาะสมกับเรื่องภาพประกอบ เนื้อเรื่อง ควรจัดภาพและเรื่องไว้อย่างละครั้งหน้า นักเรียนชั้นประถมศึกษาชอบภาพขนาดใหญ่

3.2.1 คุณภาพกระดาษ ควรเป็นกระดาษสี หนา มัน แข็งแรงทนทานต่อการหยิบถือของเด็ก

3.2.2 จำนวนหน้าประมาณ 30 – 100 หน้า

4. ส่วนหลัง ประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้จัดเรียงตามลำดับ คือ

4.1 หน้ากิจกรรมหรือคำอธิบายศัพท์ที่เป็นรูปภาพ ทำให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น อาจประกอบด้วยบรรณานุกรม ดัชนีและภาคผนวก

4.2 ร่องปกใน (ปกหลัง) ส่วนใหญ่จะเว้นไว้บางครั้งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรืออาจใช้ชื่อชุดหนังสือของผู้แต่งคนเดียวกันกับที่แต่งหรือเขียนเรื่องนั้น

4.3 ปกหลัง อาจเว้นว่างเปล่า แต่ปัจจุบันนิยมมีภาพประกอบ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของปกหน้าเพื่อสร้างความสนใจ การออกแบบปกหน้าและปกหลังนิยมให้เป็นแผ่นเดียว

ในการพัฒนาหนังสือ ผู้พัฒนาต้องวางจุดมุ่งหมายว่าจะสร้างหรือพัฒนาให้เด็กระดับใด อ่านต้องการให้เด็กรู้อะไรบ้าง การนำเสนอเนื้อหาต้องศึกษาความสนใจของเด็กตามหลักจิตวิทยา รูปภาพและตัวอักษรตลอดจนรูปเล่มมีความสำคัญมากในการจัดทำเพราะหนังสืออ่านประกอบที่จะพัฒนาสำหรับเด็กหรือผู้อ่านต้องตรงกับความสนใจและธรรมชาติตามวัยของเด็กหรือผู้อ่าน ความรู้เรื่องการจัดรูปเล่มหนังสือ ผู้รายงานสามารถนำไปวางแผนล่วงหน้าว่าจะทำออกมาในรูปแบบใด โดยนำไปทำหนังสือจำลองขึ้นมาก่อนเพื่อจะได้หนังสือเล่มจริงที่มีคุณภาพดีทั้งรูปร่างและเนื้อหา (จินตนา ไบกาชฎี, 2542, หน้า 17 – 19)

บท ร้อยกรอง

ความหมายของบท ร้อยกรอง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความหมายของร้อยกรอง ให้ความว่า “ร้อยกรอง” คือ ก. สอดผูกให้ติดกัน ร้อย ถักและเย็บงานประเภทประณีตศิลป์ เช่น ดอกไม้

ให้เป็นรูปต่างๆ เช่น ร้อยกรองข่ายคลุมไตร ร้อยกรองสไบ ตรวจชำระให้ถูกต้อง สังคยนา ในคำว่า ร้อยกรองพระธรรมวินัย แต่งหนังสือให้มีความไพเราะ เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ น. คำประพันธ์ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

สุริวงค์ พงษ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง (2537, หน้า 124) กล่าวว่า ร้อยกรอง คือรูปแบบ การเขียนที่กำหนดข้อบังคับในการแต่งซึ่งเรียกว่า ฉันทลักษณ์ เช่น กำหนดว่า บทหนึ่งมีกี่บาท บทหนึ่งมีกี่วรรค วรรคหนึ่งมีกี่คำ คำไหนบังคับเสียงต่ำ หนักเบาอย่างไร บังคับสัมผัสอย่างไร

พระยาอนุমানราชชน (2514, หน้า 15) ให้คำนิยามของร้อยกรองไว้ว่า “ร้อยกรอง” หมายถึง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ซึ่งมีถ้อยคำที่นำมาประกอบประพันธ์กัน มีขนาดมาตราเสียงสูง หนักเบา และสั้นยาวตามรูปแบบ (Pattern) ที่กำหนดไว้

กุหลาบ มัลลิกะมาส (ม.ป.ป., หน้า 133) ให้ความหมายของร้อยกรองไว้ว่า “ร้อยกรอง” คือวรรณกรรมที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือที่เรียกว่า มีกำหนดคณะในการแต่ง

สรุปได้ว่า บทร้อยกรอง หมายถึง รูปแบบการเขียนที่ต้องมีฉันทลักษณ์เฉพาะในการแต่ง ซึ่งโดยทั่วไป บทร้อยกรองที่กำหนดฉันทลักษณ์ของไทย มี 5 ประเภท คือ กลอน โคลง ฉันท์ กาพย์ และร่าย ซึ่งแต่ละประเภทมีข้อบังคับในการแต่งแตกต่างกัน

ประเภทของร้อยกรอง

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2539, หน้า 351-352) ได้กล่าวถึงบทร้อยกรองว่ามีอยู่ด้วยกัน หลายประเภทสรุปได้ ดังนี้

1. ร่าย เป็นร้อยกรองโบราณของไทย
2. โคลง เป็นร้อยกรองโบราณเช่นกันแต่ก็มีเฉพาะแต่ในวรรณคดีสูงๆ เพราะแต่งยาก
3. กาพย์ เป็นร้อยกรองที่ไทยปรับปรุงขึ้นภายหลังโดยอาศัยแบบแผนทางบาลีสันสกฤตปนไทย
4. ฉันท์ เป็นร้อยกรองที่ไทยปรับปรุงขึ้นต่อจากกาพย์ลงมา โดยใช้ตำราบาลีชื่อว่า “วุตโตทัย”
5. กลอน เป็นร้อยกรองที่ไทยปรับปรุงหลังสุด และโดยมากใช้เป็นคำร้องต่างๆ เช่น เสภา บทละคร เป็นต้น
6. เพลงต่างๆ ร้อยกรองพวกนี้ไม่ค่อยมีในหนังสือวรรณคดีแต่ใช้ร้องกันทั่วไป และมีข้อบังคับต่างกันข้างต้น

สุวัฒน์ แก้วสังข์ทอง (2541, หน้า 40-41) ได้กล่าวถึงประเภทของร้อยกรองว่าแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. โคลง

2. ฉันท
3. กาพย์
4. กลอน
5. ร่าย

โดยทั่วไปจะพบว่าผู้รู้ได้แบ่งประเภทของร้อยกรองออกเป็น 5 ประเภทคือ โคลง ฉันท กาพย์ กลอน ร่าย แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ คณะผู้ศึกษาจะแบ่งร้อยกรองออกเป็น 6 ประเภทตามแนว การแบ่งร้อยกรองของพระยาอุปกิจศิลปศาสตร์ เพราะในงานเขียนของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านได้เขียนร้อยกรองในลักษณะของบทเพลงไว้หลายบท

การประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ความสำคัญของการหาประสิทธิภาพ

เมื่อสร้างนวัตกรรมเสร็จแล้ว ก่อนที่จะนำไปใช้จริง ควรมีการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ ก่อน เพราะจะทำให้เราทราบถึงข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ทำให้เกิดความมั่นใจว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เมื่อนำไปใช้จะก่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน

ไพศาล หวังพานิช (2548, หน้า 84) ได้เสนอว่า การกำหนดประสิทธิภาพของสื่อการสอน นิยมใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 สำหรับเนื้อหาประเภทความรู้ความจำและใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะ เช่น คณิตศาสตร์ ความหมายของตัวเลข เกณฑ์มาตรฐาน ดังกล่าวมีความหมายดังนี้ คือ 80 ตัวแรกหมายถึง ค่าร้อยละของประสิทธิภาพในด้านกระบวนการ ของสื่อการสอน ซึ่งประกอบด้วยผลของการปฏิบัติการต่างๆ โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัด การกิจทั้งหลายคำนวณหาร้อยละเฉลี่ย ส่วน 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนจากการทดสอบหลัง เรียนของผู้เรียนทุกคน นำมาคำนวณหาร้อยละเฉลี่ย ก็จะได้ค่าตัวเลขทั้งสอง เพื่อนำไป เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพก่อน โดยนำสื่อ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทั้งเด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง และนำผลการทดลองมา เปรียบเทียบโดยใช้คะแนนขณะทำการทดลองและคะแนนหลังการทดลองหรือคะแนนผลสัมฤทธิ์ มาหาค่าเฉลี่ยร้อยละ โดยถือตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้

อนุวัติ คุณแก้ว (2546, หน้า 163 -164) ได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อการสอน ไว้ว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอน เป็นการหาคุณภาพของสื่อการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อ ใช้เป็นเครื่องมือในการทดลอง จะมีองค์ประกอบที่สำคัญคือเนื้อหา ตัวอย่าง และแบบฝึก โดยให้ นักเรียนทำแบบฝึกหัดและทดสอบหลังเรียน แล้วนำคะแนนของนักเรียนทั้งหมดมาคิดเป็นค่า

ร้อยละ เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยอาจจะเริ่มจาก 70/70 หรือ 80/80 หรือจะกำหนดให้มากหรือน้อยกว่านี้ก็ได้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงลักษณะของวิชาเหล่านั้นด้วย

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544, หน้า 53 – 60) ได้สรุปไว้ว่า การทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรม (Development Testing) หมายถึงการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดลองสอนจริง (Trial Run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข การทดลองใช้หมายถึงการนำนวัตกรรมที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของนวัตกรรมให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การทดลองสอนจริง หมายถึง การนำนวัตกรรมที่ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแล้วทุกหน่วยไปสอนจริง ในชั้นเรียนหรือในสถานการณ์การเรียนที่แท้จริง

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตจะพึงพอใจว่า หากสื่อมีประสิทธิภาพระดับนั้นแล้ว สื่อนั้นก็มีความค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพทำโดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ เป็นการประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องของผู้เรียน สืบเนื่องจากการประกอบกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล ได้แก่ งานที่ครูมอบหมายหรือกิจกรรมอื่นใดที่ครูกำหนดไว้

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เป็นการประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่

ประสิทธิภาพของสื่อจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พอใจ โดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานหรือกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1 / E_2 หรือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

วิธีคำนวณหาประสิทธิภาพ

การคำนวณเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ สามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

1. โดยใช้สูตร กระทำโดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

			$\frac{\sum X}{A}$
	สูตรการหาค่า		$E_1 = \frac{N}{A} \times 100$
เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดทำยบทเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกบทเรียนรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

			$\frac{\sum X}{B}$
	สูตรการหาค่า		$E_2 = \frac{N}{B} \times 100$
เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของผลสอบหลังการใช้สื่อ
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังการใช้สื่อ
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

2. การคำนวณโดยการหาค่าร้อยละ เป็นวิธีคำนวณโดยใช้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์หาค่าร้อยละ เพื่อหาค่า E_1 และ E_2 ดังนี้

2.1 การหาค่า E_1 ให้นำคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนแต่ละคนทุกแบบฝึกหัดมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยและเทียบส่วนเป็นร้อยละ

2.2 การหาค่า E_2 ให้นำคะแนนสอบทั้งหมดของนักเรียนทุกคนมารวมกันหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนหาร้อยละ

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ

เมื่อสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้ประกอบการสอนเสร็จแล้ว ครูผู้สอนควรนำนวัตกรรมต้นแบบไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การหาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยทดลองกับเด็กก่อนก่อน ต่อด้วยเด็กปานกลางและเด็กเก่งตามลำดับ คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จะต่ำกว่าเกณฑ์มาก

ขั้นที่ 2 การหาประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6 – 10 คน โดยคณะเด็กเก่งกับอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพ ปรับปรุงข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง ในคราวนี้ คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นเกือบเท่ากับเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะต่ำกว่าเกณฑ์ประมาณ ร้อยละ 10

ขั้นที่ 3 การหาประสิทธิภาพภาคสนาม (1:100) ในขั้นนี้เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น ประมาณ 30-40 คน คำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงข้อบกพร่อง ผลลัพธ์ที่ได้จะใกล้เคียงหรือสูงกว่าเกณฑ์ หากจะต่ำกว่าเกณฑ์ก็ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับ แต่ถ้ามีความแตกต่างกันมาก ผู้ผลิตควรจะต้องตั้งเกณฑ์ใหม่

การเลือกนักเรียนมาทดสอบประสิทธิภาพ

นักเรียนที่จะมาทดลองควรเป็นตัวแทนของนักเรียนที่เราจะนำสื่อ นั้นไปใช้ โดยมีข้อควรพิจารณา ดังนี้

1. นักเรียนสำหรับทดลองเดี่ยว (1:1) เป็นการทดลองระหว่างครู 1 คนต่อเด็ก 1 คน ให้ทดลองกับเด็กอ่อนก่อน นำมาปรับปรุงแล้วนำไปใช้กับเด็กปานกลางและเด็กเก่งตามลำดับ หากระยะเวลาไม่อำนวย ก็อาจจะทดลองกับเด็กอ่อนและปานกลางก็ได้

2. นักเรียนที่ทำการทดลองแบบกลุ่ม (1:10) เป็นการทดลองที่ครู 1 คนต่อเด็ก 6-12 คน โดยให้คณะทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน ห้ามทดลองกับเด็กเก่งล้วนหรืออ่อนล้วน ในการทดลอง ต้องจับเวลาด้วยว่ากิจกรรมแต่ละกลุ่มใช้เวลาเท่าใด สำหรับชั้นประถมศึกษาควรใช้เวลา 10-15 นาที ส่วนมัธยมศึกษาประมาณ 15-20 นาทีต่อหนึ่งกิจกรรม

3. การทดลองภาคสนามหรือทดลองกลุ่มใหญ่ เป็นการทดลองที่ใช้ครู 1 คน ต่อนักเรียน 30-40 คน นักเรียนชั้นที่เลือกมาทดลองต้องมีนักเรียนคณะกัน

การยอมรับประสิทธิภาพ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544, หน้า 60) ได้กล่าวว่า เมื่อทดลองในภาคสนามแล้วให้นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเทียบค่าระหว่างผลประสิทธิภาพจากการทดลองที่ได้รับกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อดูว่าสมควรที่จะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ โดยให้ถือค่าความแปรปรวนระหว่างร้อยละ 2.5-5.0 นั่นคือ ประสิทธิภาพไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เกิน 5% แต่โดยปกติจะกำหนดไว้ไม่เกิน 2.5% ฉะนั้น การยอมรับประสิทธิภาพจึงมี 3 ระดับ คือ ประสิทธิภาพที่ได้สูงกว่าเกณฑ์เท่ากับเกณฑ์และต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ระหว่าง 2.5-5.0%

สรุปได้ว่า สื่อการสอนที่เป็นนวัตกรรมจะมีองค์ประกอบหลักที่ผู้สร้างต้องการให้มีคุณภาพ ได้แก่ คุณภาพของกระบวนการใช้นวัตกรรมในการพัฒนา และคุณภาพของผลลัพธ์จากการใช้นวัตกรรม คุณภาพด้านกระบวนการกำหนดค่าเป็นตัวแรก ส่วนคุณภาพของผลลัพธ์ กำหนดค่าเป็นตัวหลัง การกำหนดเกณฑ์ตัวแรกและตัวหลังต้องมีค่าเท่ากัน ในการสร้างหนังสือ

อ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้รายงานได้นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรองที่สร้างขึ้นไปทดลองหาประสิทธิภาพก่อนกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรองที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ โดยดำเนินการตามขั้นตอนในการหาประสิทธิภาพทั้ง 3 ขั้นตอน เมื่อสิ้นสุดกระบวนการในแต่ละชั้นผู้รายงานได้นำข้อมูลมาตรวจสอบหาข้อบกพร่องเพื่อแก้ไขให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด ทั้งนี้โดยให้ความสำคัญในการหาประสิทธิภาพเป็นรายเล่มมากกว่าภาพรวม เพราะหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรองแต่ละเล่มมีความยากง่ายไม่เท่ากัน รวมทั้งผู้เรียนแต่ละคนก็มีความแตกต่างด้านความสามารถในการเรียนรู้แล้วจึงนำไปทดลองใช้จริง โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ที่ 80/80

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการ รวมทั้งสมรรถภาพทางสมองและมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่เด็กได้รับการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ด้วยคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29 – 30) ได้อธิบายถึง จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถในด้านใด มากน้อยเพียงใด เช่น มีพฤติกรรมด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจการนำไปใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า มากน้อยอยู่ระดับใด นั่นคือการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยนั่นเองซึ่งเป็นการวัด 2 องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชาการที่เรียน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมาที่สังเกตและวัดได้ เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ “ข้อสอบภาคปฏิบัติ” ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่วิธีปฏิบัติและผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหา รวมทั้ง พฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนมีวิธีการสอบวัดได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การสอบปากเปล่า การสอบแบบนี้มักจะทำโดยรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ ต้องการดูผลเฉพาะอย่าง เช่น การสอบอ่านหนังสือ การสอบสัมภาษณ์ ซึ่งต้องการดูการใช้ถ้อยคำ ในการตอบคำถาม รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นและบุคลิกภาพต่างๆ เช่น การสอบปริญาบัตร ซึ่งต้องวัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำและคำถามก็สามารถเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตาม ต้องการ

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบซึ่ง มีรูปแบบตอบอยู่ 2 แบบ คือ

2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบ ได้แก่ การสอบที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัย/ความเรียง

2.2.2 แบบจำกัดคำตอบ ซึ่งเป็นการสอบที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ ตอบหรือกำหนดคำตอบที่ให้เลือก ซึ่งมีรูปแบบของคำตอบอยู่ 4 รูปแบบ คือ

- 1) แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง
- 2) แบบจับคู่
- 3) แบบเติมคำ
- 4) แบบเลือกคำถาม

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มพฤติกรรมที่ต้องการวัด เป็นการวัดพฤติกรรม ทางการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถและ ความคิด รวมทั้งการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ อันเป็นผลจากการเรียนการสอนซึ่งพฤติกรรมด้าน ความรู้และความคิด ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้ ความจำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะรักษาไว้ ซึ่งเรื่องราว ต่างๆ ที่ได้รับการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งสิ่งที่สัมผัสกับประสบการณ์นั้นๆ และสามารถถ่ายทอดออกมาได้ถูกต้อง

1.2 ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความและสรุปความ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบซึ่งเป็นเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้รับรู้และสามารถสื่อความเข้าใจที่ตน มีอยู่นั้นไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

1.3 การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ และวิธีการต่างๆ ซึ่งได้รับการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.4 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกรายละเอียด ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ใดๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ และสามารถบอกได้ว่าส่วนย่อยๆ นั้นแต่ละส่วนสำคัญอย่างไร ส่วนใดสำคัญที่สุด แต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างไรและมีหลักการใดร่วมกันอยู่

1.5 การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าด้วยกัน ให้เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ได้ผลผลิตที่แปลกใหม่และดีไปกว่าเดิม พฤติกรรมด้านนี้เน้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่

1.6 การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการวิจัย ตีราคาประมาณการสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีหลักเกณฑ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย คือ พฤติกรรมย่อยด้านความรู้ ความจำเป็น พฤติกรรมที่มีระดับต่ำสุดถือเป็นพฤติกรรมขั้นพื้นฐาน ส่วนพฤติกรรมย่อยด้านความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่าเป็นพฤติกรรมที่สูงขึ้นตามลำดับในการเรียนการสอนโดยหลักทั่วไปนั้น ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมสูงกว่าความรู้ความจำ คือเป็นการพัฒนาให้เกิดความคิด

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความชื่นชมของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 5 ชั้น ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544, หน้า 435-436; กรมวิชาการ, 2539, หน้า 11-14; ศรีวรรณ มากชู, 2532, หน้า 44)

2.1 ชั้นการเรียนรู้ (Receiving) จุดเป็นพัฒนาการขั้นแรกที่สุด ในขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งที่ปรากฏเมื่อได้รับการกระตุ้นจะเกิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นจุดเริ่มต้นที่จะเรียนรู้ในเรื่องราวต่างๆ ซึ่งเป็นจุดสำคัญยิ่งในการเรียนการสอนหรือการทำงาน เพราะถ้าไม่มีการรับรู้ นักเรียนไม่เปิดใจรับสิ่งเร้าข้อมูลต่างๆ รูปแบบการปฏิบัติต่างๆ แล้วย่อมจะไม่เกิดในการเรียนรู้ใดๆ ทั้งสิ้น การรับรู้แบ่งเป็น 3 ชั้นย่อย ดังนี้

2.1.1 การรับรู้ เป็นการเริ่มรู้สึก นึกคิดต่อเหตุการณ์ ตั้งข้อสังเกต รับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้าที่มากกระทบ เช่น รับรู้ความแตกต่างของภาพ เสียง รูปร่าง เหตุการณ์ต่างๆ เช่น รู้ตัวว่าขณะนี้กำลังจะเรียนวิชาอะไร หรือครูกำลังจะให้ทำอะไร

2.1.2 การตั้งใจรับรู้ เป็นการเต็มใจเอาใจใส่ ฝักใฝ่ต่อสิ่งเร้า เริ่มสะสมความรู้ ประสบการณ์ในสิ่งเร้านั้นๆ และนำมารวมกัน หรือยอมรับเพื่อปฏิบัติแต่ยังไม่มีความคิดเห็น การประเมินหรือการตัดสินใจใดๆ ในการเรียนการสอนใดๆ ถ้านักเรียนตั้งใจรับรู้ก็จะรับสิ่งที่จะเรียนได้ มากถ้าตั้งใจน้อยก็รับได้น้อยหรือไม่ได้เลย

2.1.3 การเลือกรับรู้ เป็นการจำแนกความแตกต่างเพื่อเลือกสรรรับเฉพาะอย่าง หรือเฉพาะเรื่องที่สนใจหรือเลือกตอบคำถามเฉพาะบางคำถามที่สนใจ

2.2 ขั้นการตอบสนอง (Responding) เป็นพัฒนาการสูงขึ้นซึ่งต่อเนื่องมาจากขั้น ที่หนึ่ง กล่าวคือ บุคคลไม่เพียงแต่รับรู้สิ่งเร้าเฉยๆ เท่านั้น แต่เริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ตน รับรู้ แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย ดังนี้

2.2.1 ยินยอมตอบสนองเป็นความรู้สึกที่ยอมรับหรือยอมปฏิบัติตามสถานการณ์ หรือเรื่องราวนั้นยินยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือหลักการที่ได้รับมา เช่น ในสิ่งที่เขาได้รับรู้มาเป็นการยอมทำตามด้วยความรู้สึกที่ว่าจำเป็นต้องทำตาม

2.2.2 เต็มใจตอบสนอง เป็นความรู้สึกว่าจะต้องทำตามปฏิบัติตามในกิจกรรม นั้นๆ ด้วยความสมัครใจในขั้นนี้บุคคลจะเริ่มอาสาที่จะทำหรือเข้าเริ่มปฏิบัติการกับผู้อื่นหรือ พยายาม หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น อาสาตอบคำถาม สมัครเข้าร่วมชุมนุมต่าง

2.2.3 พอใจตอบสนอง เป็นการตอบสนองด้วยความรู้สึกเต็มใจพอใจต่อ พฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้อื่นในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แสดงความไม่พอใจหรือขัดแย้งใน สิ่งที่เป็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เป็นการเลือกสรรแสดงตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น ในการพัฒนา ระเบียบวินัย ในขั้นนี้นักเรียนจะเริ่มพอใจพฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้อื่นที่เกี่ยวกับความมี ระเบียบวินัยและเริ่มมีความขัดแย้งต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่ไม่ระเบียบวินัย เป็นต้น

2.3 การเห็นคุณค่า เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่เขารับรู้และสิ่งที่เขา ตอบสนองแล้ว โดยยอมรับว่าเขาได้รับมานำมาปฏิบัติ นั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ มีความ หมายต่อเขาในสิ่งที่เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์บุคคลจะเริ่ม รู้สึกว่าไม่มีประโยชน์ไม่มีความหมายไม่มีค่าต่อเขาแล้ว บุคคลจะพัฒนาถึงความรู้สึกในขั้นนี้ได้ โดยอาศัยการสะสมไว้อย่างช้าๆ ซึ่งต้องการอาศัยเวลา จึงจะเป็นพฤติกรรม การเห็นคุณค่าที่มีความแน่นอนคงเส้นคงวามีการกระทำที่สม่ำเสมอพอควร ในขั้นนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย ดังนี้

2.3.1 การยอมรับคุณค่า เป็นการยอมรับในคุณค่าของสถานการณ์ เรื่องราวที่อยู่ในคุณค่าของคุณลักษณะนั้นๆ และพยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในเรื่องราวนั้นๆ พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้ง

2.3.2 การชื่นชมในคุณค่า เป็นการยอมรับนิยามคุณค่าของสถานการณ์ถึงระดับที่ต้องการที่จะแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งต้องการติดตามเข้าช่วยเหลือสนับสนุนให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งที่เขาเห็นด้วย

2.3.3 ยึดมั่นในคุณค่า มีความเชื่อมั่นและแน่วแน่ มีความศรัทธาในเรื่องราวนั้นว่าควรจะทำตามและพยายามหาโอกาสที่จะแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือกิจกรรมหรือโต้แย้งขัดขวางการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในคุณค่าที่เขายอมรับ

2.4 การจัดระบบ (Organization) ในขั้นนี้บุคคลจะรวบรวมสิ่งที่เป็นคุณค่าไว้ในจิตใจหลายอย่างซึ่งจะทำให้เกิดระบบภายในโดยเขาพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับและเห็นคุณค่านั้นและพยายามพิจารณาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม (Value) ที่เขาเห็นคุณค่าหลายๆ อย่างพร้อมกัน แล้วพยายามจัดลำดับค่านิยมต่างๆ ที่รับมาแล้วปรับให้เข้ากับสิ่งต่างๆ ที่ยอมรับนั้นๆ ในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

2.4.1 การสร้างระบบคุณค่า เป็นการสรุปยอดระหว่างคุณค่าของเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลยึดมั่นเข้าด้วยกันสร้างความเข้าใจในค่านิยมซึ่งจะแสดงออกโดยการเข้ากลุ่มร่วมสร้างแนวคิด เป็นต้น

2.4.2 การจัดระบบค่านิยม เป็นการเรียงลำดับความสำคัญของสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ แยกแยะและจัดคุณค่าต่างๆ ให้ผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน สร้างแผน สร้างกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับ เมื่อสร้างระบบขึ้นแล้วจะนำไปใช้กับตัวเองหรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับระบบนั้นด้วย

2.5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดเมื่อบุคคลเริ่มยอมรับสิ่งที่บุคคลเห็นว่าจัดระบบต่างๆ เข้ารูปแล้ว บุคคลจะติดกับระบบจนเป็นลักษณะเฉพาะของตัวเองแล้วปฏิบัติหรือยึดต่อไปจนเป็นการแสดงออกตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

2.5.1 สร้างข้อสรุป เป็นความพยายามปรับปรุงระบบตนเองให้สมบูรณ์ตามแนวที่ตนเองต้องการ

2.5.2 กิจนิสัย เป็นการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนได้รับการยอมรับอย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขาซึ่งแสดงว่าได้เกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้นๆ ในตัวของเขาแล้ว เมื่อบุคคล

ได้มา จนถึงขั้นเกิดกิจนิสัยแล้วจะมีความคงเส้นคงวาของการปฏิบัติการมีส่วนร่วมหรือเข้าไปจัดกิจกรรมต่างๆ ของส่วนรวมที่สอดคล้องกับค่านิยมหรือคุณลักษณะของเขา มีการเตือนหรือเสียสละ เพื่อยืนยันอุดมคติที่เขาเชื่อมั่นหรือยกเล็ก ได้แย้ง หลีกเลี้ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยทั่วไปจะมีปรากฏการณ์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมส่วนใหญ่ ได้แก่ การได้รับยกย่อง ยอมรับ รับรางวัลหรือเกียรติยศ รับการกล่าวถึงในสังคมที่เขาเป็นสมาชิก เช่น เมื่อกล่าวถึงความซื่อสัตย์ จะนึกถึงบุคคลบางคนในกลุ่มที่มีลักษณะด้านนี้เป็นพิเศษจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เป็นต้น

3. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้กลไกทางกายและทางสมองได้สัมพันธ์กันจนสามารถใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำงานอย่างมีจุดหมาย ซึ่งแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 7 ชั้นย่อย ดังนี้

3.1 การรับรู้ เป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสเกี่ยวกับรูปธรรม เช่น วัตถุ สิ่งของ และนามธรรม เช่น คุณสมบัติหรือความสัมพันธ์

3.2 การเตรียมพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางใจ ความพร้อมทางกายและความพร้อมทางอารมณ์

3.3 การเลียนแบบ เป็นการทำตามหรือเลียนแบบ

3.4 การปฏิบัติได้ เป็นพฤติกรรมตอบสนองที่พัฒนาจนเป็นนิสัย

3.5 การตอบสนองที่ซับซ้อน เป็นการแสดงออกที่ซับซ้อนตามกระบวนการปฏิบัติอย่างไม่ลังเลและเป็นไปโดยอัตโนมัติ

3.6 การดัดแปลง เป็นขั้นที่ทดลองหาวิธีอื่นมาปฏิบัติหลังจากที่ได้ปฏิบัติวิธีเดิมจนชำนาญแล้ว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มากขึ้น

3.7 การริเริ่ม เป็นการประยุกต์สิ่งที่ได้ดัดแปลงแล้ว เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น

ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 30 – 32) กล่าวว่า การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่ม หรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการทดสอบหรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่ว่าความสามารถของบุคคลใดๆ ในเรื่องใดนั้นไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถเด่น บางคนมีความสามารถด้อยและส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง การกระจายความสามารถของบุคคลถ้านำมาเขียนกราฟจะมีลักษณะคล้ายๆ โค้งรูประฆังหรือที่เรียกว่า “โค้งปกติ” ดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งสองกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละ

ละบุคคล กล่าวคือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดหลั่นลงมาถึงคะแนนต่ำสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ กล่าวคือ ยึดหลักการว่าในการเรียนการสอนนั้น จะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตาม แต่ทุกคนได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน โดยอาจใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้น การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ จึงมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นแล้วนำผลการสอบของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้นำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ ในกลุ่มความสำคัญของการทดสอบนี้ จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ เกณฑ์หมายถึงการตรวจสอบดูว่าใครเรียนได้ถึงเกณฑ์และใครยังเรียนไม่ถึงเกณฑ์ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป เช่น อาจให้มีการเรียนซ่อมเสริม เป็นต้น

ประโยชน์ของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี ดังนี้

1. ใช้สำรวจทั่วๆ ไปเกี่ยวกับตำแหน่งการเรียนในโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ทำให้เข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น
2. ใช้แนะแนวและประเมินค่าเกี่ยวกับการสอบได้ สอบตกของแต่ละบุคคล จุดอ่อนและจุดเด่นของแต่ละบุคคล การสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนฉลาดและนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ การปรับปรุงการสอน
3. ใช้จัดกลุ่มนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
4. ช่วยในการวิจัยทางการศึกษา เปรียบเทียบผลการเรียนในวิชาที่สอนแตกต่างกัน โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานเป็นเครื่องมือวัด

คุณลักษณะของข้อสอบที่ดี

วิเชียร เกตุสิงห์ (2517, หน้า 27 – 30) กล่าวว่า การได้ทราบคุณลักษณะที่ดีของข้อสอบ จะทำให้สามารถทดสอบมาตรฐานได้ดีอย่างมีคุณภาพ ซึ่งคุณลักษณะ คือ

1. มีความเที่ยง หมายถึง คุณลักษณะของข้อสอบที่สามารถวัดได้ตรงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ความเที่ยงตรงนี้จำแนกออกเป็นหลายชนิด คือ
 - 1.1 ความเที่ยงตามเนื้อหา คือ ข้อสอบที่มีคำถามสอดคล้องตรงตามเนื้อหาในหลักสูตร
 - 1.2 ความเที่ยงตามโครงสร้าง หมายถึง ลักษณะของข้อสอบที่วัดสมรรถภาพความเป็นจริงของสมองด้านต่างๆ ตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.3 ความเที่ยงตามสภาพ หมายถึง ลักษณะของข้อสอบที่วัดได้ตรงสมรรถภาพความเป็นจริงของเด็กในขณะนั้น

1.4 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ คือ ข้อสอบที่วัดและทำนายไว้ว่าเด็กคนใดจะเรียนวิชาอะไรดีเพียงไรในอนาคต

2. มีความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบที่สามารถวัดได้แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลง การวัดครั้งแรกเป็นอย่างไร เมื่อวัดซ้ำอีกผลการวัดก็ยิ่งเหมือนเดิม

3. มีอำนาจจำแนก คือ สามารถจำแนกเด็กเก่ง – อ่อนได้ เมื่อทดสอบแล้วบอกได้ว่าใครเก่ง ใครอ่อน อย่างไร เมื่อทดสอบแล้วปรากฏว่าเด็กเก่งมักทำถูกและเด็กอ่อนมักทำผิดสามารถแยกเด็กได้ตรงสภาพความเป็นจริง

4. มีความเป็นปรนัย ข้อสอบที่มีความเป็นปรนัยมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

4.1 มีความชัดเจนในความของคำถาม ทุกคนอ่านแล้วเข้าใจตรงกันว่าถามอะไร

4.2 มีความคงที่ในการตรวจให้คะแนน คือ ให้ใครตรวจได้คะแนนเหมือนกัน

4.3 มีความแจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน คือ ต้องแปลคะแนนที่ได้เป็นอย่างเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ

5. มีประสิทธิภาพ คือ มีคุณสมบัติที่แสดงถึงการประหยัด เช่น ลงทุนน้อย มีราคาถูกง่ายในการดำเนินการสอบ พิมพ์ชัด อ่านง่าย และให้ผลในการสอบวัดที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เป็นต้น

6. มีการวัดลึกซึ้ง หมายถึง ข้อสอบที่ถามครอบคลุมพฤติกรรมหลายๆ ด้าน เช่น มีคำถามวัดความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการประเมินค่า ไม่ถามเพียงแต่พฤติกรรมด้านความรู้ ความจำ ตามตำราเพียงอย่างเดียว เป็นต้น

7. มีความยุติธรรม หมายถึง ข้อความของข้อสอบต้องไม่มีช่องทางแนะให้เด็กฉลาดใช้ไหวพริบในการเดาได้ถูก หรือไม่เปิดโอกาสให้เด็กเกียจคร้านตอบได้ คือ ต้องเป็นข้อสอบที่ไม่ลำเอียงต่อกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ

8. มีความเจาะจง คือ คำถามต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ ไม่ถามหลายแง่หลายมุม

9. มีความยากง่ายพอเหมาะ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป ถ้ามีข้อยากก็ควรมีข้อง่ายเป็นการทดแทน โดยยึดหลักว่าเมื่อดูรวมหรือโดยเฉลี่ยแล้วมีความยากปานกลาง

10. มีการกระตุ้นยั่วยุ โดยจัดข้อสอบง่ายๆ ไว้ในตอนแรก แล้วจึงค่อยๆ ถามให้ยากขึ้นตามลำดับเป็นการช่วยให้เด็กเกิดความพยายามที่จะทำข้อสอบให้ได้ทั้งหมด

กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 47 – 52 อ้างอิงใน Rose, 1945, p.103) กล่าวว่าในการปฏิบัติงานใดก็ตามหากผู้ปฏิบัติทราบกระบวนการทำงานว่ามีขั้นตอนอย่างไร และปฏิบัติไปตาม

ขั้นตอนเหล่านั้น จึงทำให้สามารถดำเนินการไปตามเป้าหมายได้ในเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากผู้สร้างทราบขั้นตอนในการสร้างและปฏิบัติตามขั้นตอนจะทำให้สามารถสร้างข้อสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างข้อสอบ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนวางแผน สิ่งที่ควรปฏิบัติในการวางแผนสร้างข้อสอบ คือ

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมาย ในการสร้างข้อสอบทุกครั้งกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน และแน่นอนว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใด

1.2 กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ในขั้นนี้หากกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาและพฤติกรรมที่จะออกข้อสอบได้เหมาะสม จะช่วยให้ข้อสอบมีความเที่ยงตรง

1.3 กำหนดชนิดและรูปแบบของข้อสอบ ในการสอบวัดต้องเลือกใช้ชนิดและรูปแบบของข้อสอบให้เหมาะสม

1.4 กำหนดส่วนประกอบอื่นๆ ที่จำเป็นในการออกข้อสอบและในการเลือกข้อสอบ คือ การกำหนดเวลาในการสร้างข้อสอบ บุคลากรในการสร้างข้อสอบ จำนวนข้อสอบ เวลาในการทดสอบ วิธีการตรวจ และให้คะแนน เป็นต้น

2. ขั้นตอนเตรียมงาน เป็นการเตรียมสิ่งที่เชื่ออำนวยความสะดวกการสร้างข้อสอบ ได้แก่ หลักสูตรหนังสือแบบเรียน ทำการวิเคราะห์หลักสูตร อุปกรณ์ในการพิมพ์ การอัดสำเนา ฯลฯ

3. ขั้นตอนลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นลงมือเขียนข้อสอบ ในกรณีการสร้างข้อสอบนั้นทำในรูปคณะกรรมการ คณะกรรมการแบ่งงานกันเขียนข้อสอบ แล้วนัดหมายหรือมาประชุมวิเคราะห์ข้อสอบที่สร้างขึ้น

4. ขั้นตอนประเมินหรือตรวจสอบคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลไปปรับปรุงข้อสอบมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นประเมินเบื้องต้น คือการวิจารณ์ข้อสอบ โดยพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

4.1.1 ข้อคำถามวัด วัดในสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่

4.1.2 ข้อคำถามชัดเจนเข้าใจตรงกันหรือไม่

4.1.3 ข้อคำถามมีคำตอบที่แน่นอนเพียงคำตอบเดียวหรือไม่

4.1.4 ข้อคำถามในภาษารัดกุม เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนหรือไม่ใน

กรณีเป็นข้อสอบเลือกตอบ พิจารณาว่าตัวลงเหมาะสมหรือไม่ เช่น เรียงลำดับเนื้อหาเรียงจากง่ายไปหายากและการเรียงตัวเลือกในแต่ละข้อเหมาะสมสวยงามหรือไม่ เป็นต้น

4.2 ขั้นตรวจสอบคุณภาพหลังการทดสอบ ข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปพิมพ์เพื่อนำไปทดลอง (Try out) เมื่อนำไปทดลองแล้วนำมาตรวจให้คะแนนและตรวจสอบคุณภาพ โดยพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

4.2.1 ความยากง่ายของข้อสอบ

4.2.2 อำนาจจำแนกของข้อสอบ

4.2.3 ค่าความเที่ยง

4.2.4 หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อสอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนเป็นพฤติกรรมที่พัฒนามาจากการฝึกอบรมสั่งสอนโดยตรง อันประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ด้าน คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 6 ด้าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ธงชัย สันติวงษ์ (2533, หน้า 359) กล่าวว่า ถ้าบุคคลหนึ่งได้มองเห็นช่องทางหรือโอกาส จะสามารถตอบสนองแรงจูงใจที่ตนมีอยู่แล้วก็จะทำให้ความพึงพอใจของเราดีขึ้นหรืออยู่ในระดับสูง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความพอใจ ความชอบใจ พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์ ที่จะพยายามขจัดความตึงเครียดหรือความกระวนกระวาย หรือภาวะที่ไม่สมดุลในร่างกาย ซึ่งเมื่อมนุษย์สามารถขจัดสิ่งต่างๆ ดังกล่าวได้แล้ว มนุษย์ย่อมได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนต้องการ

กรองแก้ว อยู่สุข (2542, หน้า 33) ให้ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานว่า หมายถึงทัศนคติ โดยทั่วไปของพนักงานที่มีต่องานของเขา ถ้าเขาได้รับการปฏิบัติที่ดีตอบสนองความต้องการของเขาตามสมควร เช่น สภาพการทำงานที่มั่นคงปลอดภัย ได้เงินเดือนค่าจ้างตอบแทนเพียงพอแก่การยังชีพ ฯลฯ จะทำให้พนักงานพอใจและมีความรู้สึก (ทัศนคติ) ที่ดีต่อองค์การ

อุทัยพรรณ สุขใจ (2545, หน้า 7) กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นไปได้ในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับการตอบสนองความ

ต้องการของบุคคลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกรักชอบ ยินดี และมีความสุข เมื่อกิจกรรมนั้นๆ บรรลุตามเป้าหมายตามความต้องการของตนเอง

การวัดความพึงพอใจ

หทัยรัตน์ ประทุมสูตร (2542, หน้า 14) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจ เป็นเรื่องที่เรียนได้กับความเข้าใจทั่วไป ซึ่งปกติจะวัดได้โดยการสอบถามจากบุคคลที่จะถาม มีเครื่องมือที่ต้องการจะใช้ในการวิจัยหลายๆ อย่าง อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการวัดอยู่หลายแนวทางแต่การศึกษาคความพึงพอใจอาจแยกแนวทางวัดได้สองทาง คือ

1. วัดจากสภาพทั้งหมดของแต่ละบุคคล เช่น ที่ทำงาน ที่บ้านและทุกๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การศึกษาแนวทางนี้จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ แต่ก็ทำให้เกิดความยุ่งยากกับการที่จะวัดและเปรียบเทียบ
2. วัดโดยแยกออกเป็นองค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงาน การนิเทศงานเกี่ยวกับนายจ้าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อมรรัตน์ เชิงหอม (2541, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง วันสำคัญของไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนัญฐิตา ฤทธิ์แดง (2542, บทคัดย่อ) การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นสมุทรปราการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรองที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.78/86.67 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรองที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นาฏสินี ชัยแก้ว (2543, บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องมลพิษอุตสาหกรรมเหมืองหิน และโรงโม่หิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อน การอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับดีมาก

กฤษณา ศิริวิวัฒน์และคณะ (2545, บทคัดย่อ) การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง คำขวัญจังหวัดอุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า หนังสืออ่าน

เพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.09/83.33 เป็นไปตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วย บทร้อยกรอง เรื่อง คำขวัญ จังหวัดอุทัยธานี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชวณพิศ รัตนประภา และคณะ (2546, บทคัดย่อ) การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นพะเยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม ด้วยบทร้อยกรองที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.44/85.20 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง เรื่องประเพณีท้องถิ่น พะเยา สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กชกร สมจิตร และคณะ (2548, บทคัดย่อ) การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง คำขวัญ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบท ร้อยกรองที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.66/84.44 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง เรื่องคำขวัญจังหวัด น่าน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พจมาน หาญกล้า และคณะ (2549, บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบท ร้อยกรอง เรื่อง แกะรอยเมืองสวรรคโลก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หนังสืออ่าน เพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรองด้วยบทร้อยกรองที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 86.10/85.00 เป็นไปตาม เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑารัตน์ อ่วมแก้ว และคณะ (2551, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบท ร้อยกรอง เรื่อง รู้จักเมืองพรหม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม ด้วยบทร้อยกรองด้วยบทร้อยกรอง เรื่อง รู้จักเมืองเมืองพรหม มีประสิทธิภาพ 83.74/85.92 เป็นไป ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมบทร้อยกรองมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้จัดการเรียน การสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 และเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิ ภาวะของผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น